

СТАНОВИЩЕ

от д-р **Юлиян Ганчев Великов**, доцент, Православен богословски факултет, „Св. св. Кирил и Методий“, Велико Търново

относно материалите, представени за участие в конкурс за заемане на академичната длъжност **„професор“** на Пловдивския университет „**Паисий Хилендарски**“,

по: област на висше образование 2. Хуманитарни науки, професионално направление 2.4. Религия и теология (Патрология и догматическо богословие)

В конкурса за „професор“, обявен в Държавен вестник, бр. 96/11.11. от 2025 г. и на интернет страницата на Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“, за нуждите на катедра „Теология“ към Философско-исторически факултет, като кандидат участва доц. д.н. Стоян Илиев Чиликов от катедра „Теология“ на Философско-исторически факултет, ПУ „Паисий Хилендарски“, Пловдив.

1. Общо представяне на процедурата и кандидата

Настоящата процедура е разкрита след решение на катедра „Теология“ и доклад №РД 21-31/08.01.26 на декана на Философско-историческия факултет на ПУ „Паисий Хилендарски“ и в съответствие с чл. 4. (3) от ЗРАСРБ, чл. 2. (8), чл. 57. (2) във връзка с чл. 62. от ППЗРАСРБ и чл. 79. (2) ПРАСПУ и последваща заповед на Ректора на ПУ „Паисий Хилендарски“, №РД 22-35/09.01.2026 г. Становището е изготвено въз основа на упоменатата ректорска заповед и на протокол №1 от проведеното първо заседание на научното жури от 19.01.2026 г.

По настоящата процедура са ми предоставени всички необходими материали. Смятам, че процедурата е организирана при спазване на всички законови изисквания.

Участващият в разкритата процедура е дългогодишен преподавател в ПУ „Паисий Хилендарски“, където и понастоящем работи и е доцент по Патрология и Догматическо богословие. През 2024 г. придобива научната степен „доктор на науките“.

2. Обща характеристика на дейността на кандидата

В настоящата процедура кандидатът участва с 3 монографически изследвания, като „Евхаристия и аскеза в традицията на Църквата“ се посочва за хабилитационен труд. Предоставените 20 статии, от които две на чужд език (английски и румънски), отразяват участия в различни научни форуми и показват широкия периметър на академичните интереси: от православна аскетика и терапевтична духовност до българска църковна история и църковна педагогика.

С хабилитационния труд (от 192 стр.) се доказва, че за православната еклезиология имат значение светата евхаристия и аскезата (подвигожителството) (с. 11). Подобно намерение оформя и предложената структура на монографията: три глави и заключение. **Първа глава** (*Аскеза и евхаристия в живота на Църквата*) въвежда към езическото възприемане на аскезата/мистическия аскетизъм на древноеврейските терапевти; очертава автентичния смисъл на аскезата и тайнствата на Църквата; търси връзка на онтологично-евхаристийното единство на догмат и етос, синтеза на аскеза и евхаристия (56-7) и очертава евхаристийна и терапевтична еклезиология. **Втора глава** (*Антропология и сотириология*) обвързва светоотеческите и литургическите текстове с църковния прочит на Свещ. Писание (с. 78) като изяснява „образ“ и „подобие Божие“, учението за „свободната воля“ и „Божията благодат“ и възвръща към изконния характер на литургичните и богослужебни текстове на Църквата като основен източник на християнската вяра. **Трета глава** (*Църквата и животът в Христос*) поставя акцент на взаимната обвързаност на аскезата и евхаристията, на „практическото“ богословие на Църквата, както и на „спасение и обожение“ през учението за „същност и енергии“.

Прави впечатление желанието на кандидата да диалогизира по въпроса и с пастирска загриженост да премине през обширната аргументация, като небезкритично отрази отделни пластове от православната традиция.

3. Критични забележки и препоръки

Приемам представените от кандидата приноси и академична активност като коректно описани и показващи ангажираност в академичното израстване като преподавател по богословие (Патрология и Догматическо богословие). Така избрана, темата на хабилитационния труд дава възможност за представяне и на наблюденията на митрополит Йеротей (Влахос).

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Моето становище по настоящата процедура е, че представените за конкурса материали и научни трудове дават основание да изразя **положителна оценка** и да препоръчам на Научното жури да подкрепи избора на доц. д.н. Стоян Илиев Чиликов на академичната длъжност „професор“ в ПУ „Паисий Хилендарски“ по: област на висше образование 2. Хуманитарни науки, професионално направление 2.4. Религия и теология (Патрология и догматическо богословие).

26.02.2026 г.

Изготвил становището:

доц. д-р Юлиан Великов